

Zas Latweeschu draugs.

1838. 6 Oktbr.

40ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Pehterburges. Jauka leeta gan, kad zilwefi zits zittam labbu darra; tatschu wehl dauds jaukaka, kad winni, labdarridami, arri nedf riško pehz pateifschanas, nedf pehz kahda gohda, bet tif kluffibā un zitteem ne mas ne sinnoht, faweem nabbagu brahteem palihds. Tā ne senn ar ihsten' kristigu prahtu weens Kreewu gohda-wihrs darrijis, kas Olonezes pilsfatā gan no nabbagu wezzakeem dsimimis, bet sawā kahcā tikkufchi puhledamees, fahrigi dshwodams un sawus pelaus pataupidams, jau preeksch gaddeem bija palizis baggats. Schis nu, argahdadamees, ka zittfahrt pats bijis nabbags, mihsli-gā prahtā sawus nabbagu brahtus irr schehlojis. Papreeksch winsch jau aispehrn 50 tuhstohsch rubtus sawai dsimtenei us to bija schkinkojis, lai tur no nau-das augteem ifnogaddā teem birgereem schehlastibas isdalla, kas bes paschas mainas krittufchi nabbadsibā. Pehrnažā gaddā tif pat dauds atwehleja teem nab-bageem tai pilsfatā, ko sawz: Petrosa-wodffe, un schinni gaddā winsch atfat tif pat dauds irr dahwinajis, lai ar scho naudu teem nabbagu semneekem Pavenez-kes-aprinkā peepalihds, kas wiffwairaf sawas fliktas semmes un sawa strehka nitna gaisa deht leelā truhkumā dshwo. — Raug, tā schis gohda wihrs 150 tuhstohsch rubtus preeksch nabbageem nodemis, un wehl winna wahrds naw sin-nams! Winnom peeteef, pats apsinnaates, ka faweem noschehlojameem brahteem tā effoht darrijis, kā Deews un Kristus pawehl. — Waldischana gan puhlejahs daschadi, isklaufnahc, kahds wahrds schim gohda-wihram effoht, bet ne isdewahs. Wihrs labbu irr darrijis, tif gribbedams zitteem palihdseht, un ne, ka pasau-le dabbutu sinnaht, kufsch to darrijis. Winna alga tapehz ne no schahs pasaules. — Augsti zeenigs Keifers, to dsirdejis, irr pawehlejis, lai schim nesinnamam gohda wihram zaur awihsehm pateiz, ne, ka tas winnam buhtu itt kā par atmakfasha-nu, bet ka winna darbs nahctu sinnam un ka zitti baggati, kas lihds schim sawas mantas eeksch fahribahm tehreja, laikam fanemcohs un no schi wihra, kas tif no nabbagu wezzakeem irr dsimimis, mahzitohs, ar ihsten' kristigu prahtu lab-bu darriht.

(S. E.)

Is Jelgawas. Augsti zeenigs Keifers teem Jelgawas kohpmanneem, bir-gereem un zitteem eedshwodajeem, kas tur pehrnažā gaddā ra teem leeleem pluhdeem no stas lihds 13tai April zittus laudis mihsli-gā prahtā glahbufchi un kohpufchi, leelu gohdu irr nospreedis. Zitteem winsch dewe woi gohda sh-

mes, pee kruhts neffamas, woi zittas dahwanas, zitteem atkal winsch par gohdu likke fluddinacht, ka winnu labs darbs winnam gauschi patihocht.

Is Raunas draudses, Widsemme. 18tâ August no pascha rihta muischas dahrsneeks eeraudsija, ka winna mass sunnitis ar mutti pehz meitinas kehre, tik ka to ne kohde. Usweede winnam pahri reis ar rohku, bet suns galwu atgreese un winnam lihds affinim eefohde rohka. Pahr to dahrsneeks ne mas ne behdaja; bet us wakkaru suns ohtru reis taifijahs meitinu kohst, aisskrehje us Baischkalnu un tur namnâ ar 4 zitteem sunneem tã farehjahs, ka fungi palikke bailigi un jau pehz 8 deenahm sawus sunnus, pirms schee palikke trakti, likke nokaut. No turrenes sunnitis bija skrehjis pee aitahm un nehmees arri tur to sunni kohst, bet gans winnu tak bija dsinnis prohjam. Pehz wehl suns pee zittahm mahjahm appaksch Baischkalna bijis redsams. — Dahrsneekam rohka atkal drihs wessela. Bet kad 8 deenas pagahjuschas, — tas bija 25tâ August — tad winsch us reis palikke flimms, leels karstums winnam usnahze, galwa sahpeja neganti un t. j. pr. Wissgruhstaki apsirge 26tâ August. Tai nakti pehz tam wairs ne sinnaja, kur palikt no leela karstuma un firds bailehm. Zgu laiku nemeerigi apfahre wasajees, itt wehli gahje gultâ, bet ne zil ilgi, tad winnam atkal bailes, breefnigas, usnahze, tã ka winsch bes drehbehm pa lohgu lehje ahra. Tik kad seewa winnam peerunnaja, tad atkal nahze istabâ, apgehrbahs un ohtru reis de-wahs lauka, kur waktneeks pee audekla. Bet ne kur winnam ne bija meera. Wissas leetas winna azzim rahdijahs itt kã salkã spihdumã un wissadas nelabas dohmas un bailigi murgi no sunneem un t. j. pr. winnam schahwahs prahã. 27tâ August winsch wairs ne bes schauschalahm un leelahm firds mohkahn ne spehje skattigt us uhdeni un tad winnam ar ween no jauna nelabbas dohmas usnahze. Nu parahdijahs flaidri, ka dahrsneeks, no sawa trakta sunna kohsts, pats jau bija palizzis traks un ka nahwe winnam drihs gaidama. — Ko nu darriht! dakteri ne bija tuhwmã! — Pehz pussdeenas likke muischas-kungs, us mahjitaja padohmu, kas peeminneja, ko muhsu 25ta lappa stahstijuse, pirti sabbi eekurinaht un dahrsneeku west eefschã, kas tik ar nogreestu galwu un ar leelahm firds mohkahn warreja masam dihkam eet garram. Pirti, tik kã sweedri sahje birt, winnam palikke weeglaki. Paschi ruhstaki garraini augstakã lahwa winnam lohti patikke. Sekurinaja wehl wairak, tã ka weenreis drihs buhtu apzihbis; bet pats gauschi luhdse, lai winnam laujocht ir nakti tur palikt. To arri lahwe, kad winnam papreelsch wehl affini bija laiduschï. Tik swehdeenas rihtã, 28tâ August, winsch no pirts nahze ahra, bija gan lohti nogurris, bet flawehts Deews! pa wissam wessels. — Mandagã muischas-kungs winnu fuhstija us Zehsim, lai tur pahri deenu wehl appaksch dakteru azzim dschwotu, bet schee, kã dahrsneeks pats stahsta, eefahkumã gan effocht gribbejuschi rohkas wahti winnam atjaunocht, bet, winnu atradduschï pa wissam wesselu, ne ko wairak winnam no-spreeduschï. Nu jau wihrs atkal mahjãs un spirgts un wessels. Weenã paschã deenã winnam galwa wehl druszim effocht sahpejuse, bet winsch wairs ne peemin, kurrã deenã bijis. Pa to laiku, kad winnam tahs trakkas dohmas galwã gree-sahs, winnam tã effocht bijis ap firds, itt kã winnam nahkrohs, ar wisseem lau-

dim strihdetees. Pirmas deenas pehz pehrschanas un affins laischanas winsch lohti bijis us ehschanu. (L.)

No Wezz. Peebalgas puffes, Widsemme. Ne ween muhsu widdu, bet dauds weetas Widsemme irr lohpu fehrge, jeb flimmiba. Schi flimmiba peelihp lohpeem, aitahm un zuhkahn; winna naw nahwiga, bet fur wiinna us eet, tur wiffus lohpus lohti wahrdsina, ja tohs pee laifa ne gahda ahrsteh. Weenu deenu jau papreeksch warr sinnah, ka lohpeem flimmiba buhs, jo tad gohwis gauschi mas peenu dohd. Kad flimmiba usnah, tad gohwim, wehrscheem un ta patt arri fihkeem lohpeem nah seekalas no muttes un tad gannibas ne mas ne ehd, stalli, kad sahli preekscha leek, tad wehl drufzin ehd; laikam muttes winneem fahp, tapehz us gannibas sahli ne warr noplukht. Sihki lohpi paleek flibbi un zitteem pehz eet naggi noht, bet pee teeleem lohpeem ta ne noteek. Trihs lihds tschetras deenas lohpi gluschi mas ehd un zits ne mas ne ehd un gauschi nespehzigi paleek. Ohtra un wiss wairak tresha deena mehlehlm ahda noet un mehles paleek farkanas; tad flimmiba gan jau leekahs pahrgahjust, bet lohpi wehl labbi ne ehd lihds astotai un zits lihds dewitai deenai. Schi flimmiba irr lohti lihama, bet kad labbi us to luhko, tad arr' warr isfargah, ka ne peelihp. Tik drihs, ka warr manniht, ka kahdam lohpan flimmiba irr klah, tad to waijaga noschikt no wesseleem lohpeem, un teem wesseleem lohpeem doht pa pilnam tahdu uhdenti, kurrâ paegli ar ohgahm wahriti, ar deggutu apsmehreht purnus, isfmehreht muttes, un kad lohpeem fo dsert dohd, tad waijaga peelikt drufku deggutu klah; tad dauds lohpeem flimmiba ne mas ne peelihp un ja arr' peelihp, tad weegli pahreet. Arri kad jau lohpi flimmi, tad pirmâ deenâ waijaga pahri reises muttes ar deggutu isfmehreht. Pehz tam waijaga nent weenu stohpu ettika, weenu mahzianu meddus un tschetri lohti alluhna; to meddu un to alluhnu waijaga eeksch to ettiki iskaufeh un ar to diwi woi trihs reises par deenu muttes isfmehreht, tad tuhlin lohpi fahk labbaki ehst un drihs paleek wesseli.

Sluddinaschana pahr trim jauneem kakkismeem.

1.

Tee Deewa wahrdu mihlotaji, kas muhsu fehjas grahmatinas sahze zeenih, gan lohti brijnojahs, kam tik ilgi ar schahm sawahn grahmatinahm effam lawejusches, bet kad tee nu dabbus raudsiht, fo tresha un zettorta atnes, tad gan fanems, ka tahdu grahmatu ahtruma ne warr farakstih wis, kautgan jau preeksch gaddeem buhtu eefahzis un pascha laikâ waijadsetu, latweescheem to wehl sagahdaht. Utrohnahs eeksch abhahm sawahm: Bihbeles=kakkismi, fur drihs katrs kakkisma wahrds ar pascheem bihbeles wahrdeem ta jauki irr isstaidrohts, ka zaur to ilweens krittigs zilweks grunzigi no sawas tizzibas warr pahrliezinatees. Turklah irr peeliktas grehtu=juhdeschanas, rihtas, wakkaras un ehdamu=luhgshanas, un lohti derrigi rahditaji, kas labbi pah lihds katru weetinu atkal usschikt, fo lassija. — Echo paschu bihbeles=kakkismi arri se wischki pee mums warr dabbut pirkt, us stipru, lihmetu papihri drikketu un stiprâ wahka eeseetu, par 20 kap. sudr.

2.

Jau Zuhli mehnesi Dyppekalna draudses mahzitais C. A. Bertholz mums atfuhitja sinnu, fo taggad te eeleefam:

”Nupatt schi grammatina tikke gattawi drilkeeta: ””No mums buhs mahzitees, ja mehß gribbam par Deewa behneem palikt. D. Lutera ihfa istabstischana tabs Kristi-gas Ewangeliskas mahzibas, isskaidrota un apstiprinata ar swehteem bibbeles wahs-deem. Nihges pilsehta. 1838. 84 pusslappas.““ — Winna irr stipri eeseeta ar labbu wafku, un wairaf ne makfa ka 50 kap. lappera naudas, to warr dabbuht pee grammatu fohpmannu Deubner Nihges pilsehta. Jau pebrn tabdu paschu grammatinu likku dril-keht, fur tee pee; mahzibas gabbali muhsu masa fatekisma bija lassami un tur kloht pee katru gabbalu un jantafchanu swehti bibbeles wahrdi, lai mahzibas gabbali zauw win-neem tikku isskaidroti un apstiprinati, par skaidru sibni, ka mehß muhscham negrib-bam pamest ta Apustula dahrgu wahrdiru: kas zittu mahzibu mahza un nenahf pee teem wesseleem wahrdeem muhsu Kunga Jesus Kristus, un pee tabs mahzibas tabs Deewa bihsafchanas, tas irr uspubstis, un ne sin neneeta. (1 Tim. 6, 3. 4.) Schoreis nu gan to paschu leetu padarrju, bet druzjin zittadi, ka ikfats warreß redseht, kas scho gram-matinu rohka nems un lassihß. Gribbu arr' zerreht, ka wiffas eedallischanas un jantafchanas, ar kurreahm tur wehl fewis tohs swehtus bibbeles wahrduß isskaidroju, labbi derrehs pee mahzischanas un saprachanas muhsu swehtas tizzibas.“

Irr dauds latweeschu jaunekli, kas, sawu katkismi latwiski labbi jau prasdami, to wehl labprahht wahziski gribb mahzitees. Zeem par labbu essam tahdu grammatinu likkuschi drilkeht, fur pa weenu pussi Lutera pee; galwas gabbali wahziski un pa ohtru latwiski irr lassami, un kurreas wirdrakts irr: ”Wahrina Lutera masajs Katkismus. Wahziski un latwiski.“ — Makfa eeseets ar papihra wafku, 10 kap. sudr. un irr dab-bujams tanni namma un istaba, fur sawas lappas isdehd.

Sinna, zil naudas 1. Oktober-mehn. deena 1838 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. nauda.		Par	Makfaja:	Sudr. nauda.	
		Rb.	R.			Rb.	R.
1 puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu		1	40	1 pohdu (20 mahrzineem) wafku		7	—
— meeschu, 100 mahrzin. smaggu		1	—	— tabaka		—	65
— kweeschu, 128 mahrzin. smaggu		3	—	— sweesta		2	40
— ausu		—	50	— dselses		—	75
— firnu		1	50	— linnu, frohna		2	—
— rupju rudsu = miltu		1	50	— brakka		1	80
— bihdeletu rudsu = miltu		2	—	— kennepu		—	90
— bihdeletu kweeschu = miltu		4	—	— schfichtu appinu		3	—
— meeschu = putvaimu		1	50	— neschkichtu seb prezzes appinu		1	80
— eefala		1	5	— muzzu silku, eglu muzza		8	50
— linnu = sehklas		3	—	— lasdu muzza		9	—
— kennepu = sehklas		1	25	— smalkas fahls		4	30
1 wesumu seena, 30 pohduß smaggu		3	—	— rupjas baltas fahls		4	50
barrotu weherschu galku, pa pohdu		1	—	— wahti brandwihna, pussdegga		8	—
				— divdegga		10	50

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 354½ kapeikeem warra naudas.

Lihds 1. Oktober pee Nihges irr atnahkuschi 1324 fuggi un aisbraufuschi 1182.

Wrihw drilkeht. No juhrmallas-gubbernementu angstaß waldischanas pusses:

Dr. K. L. Grave.